

เมื่อลูกเปลี่ยนชีวิตพ่อ

เรื่อง: “แรงเงา”

นิตยสาร Life & Family ฉบับที่ 57 ปีที่ 5 ธันวาคม 2543

พิมพ์ลง website โดย คุณแม่ MomTim

สุพจน์ คือ นามสมมติของสัณยแพทย์คนหนึ่ง เป้าหมายของคุณหมอสุพจน์คืองานและความสำเร็จ แต่เมื่อเขาพบความจริงบางอย่างเกี่ยวกับลูก สถานการณ์นี้ได้เปลี่ยนแปลงเขามาเป็นพ่อที่ทุ่มเทให้กับลูกเต็มเปี่ยม *10 ปีก่อน เป็นช่วงมูงานหนักเพื่อสร้างเนื้อสร้างตัว เขายังเป็นแพทย์ทำงานใช้ทุนราชการอยู่ต่างจังหวัด และยังคงดูแลคลินิกส่วนตัว ตกเย็นวันศุกร์ เขาจะขับรถหลายชั่วโมงเพื่อเข้ากรุงเทพฯกลับบ้านมาหาครอบครัว * ชีวิตดำเนินเกือบปกติ พิเศษก็ตรงลูกคนแรกเติบโตขึ้นพร้อมกับค่อยๆ เผยความสามารถพิเศษให้ใครต่อใครเห็นว่า มีความจำดีเป็นเลิศขนาดจดจำวันในปฏิทินได้อย่างแม่นยำ หรือเมื่อแรกเข้าอนุบาล ทางโรงเรียนแจ้งว่าลูกยังไม่พร้อมเพราะไม่ยอมเข้ากลุ่มทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ในห้อง ในวัย 2 ขวบกว่าๆ พ่อเห็นว่าลูกคงยังเล็กไปเท่านั้นเอง หมอสุพจน์ไม่ได้สงสัยว่า ความสามารถที่โดดเด่นหรือปัญหาในตัวลูกซ่อนความลับบางอย่างไว้

การพาลูกเข้าโรงเรียนไม่ใช่เรื่องสลบซับซ้อน โรงเรียนใกล้บ้านที่มีระบบเข้มงวด น่าจะเหมาะกับการฝึกวินัยให้ลูกตามความเข้าใจของเขา ขณะที่แม่ผู้ใกล้ชิดลูกมากกว่า คอยสะท้อนให้ฟังเสมอว่า ลูกดูไม่ค่อยมีความสุข

“ผมเป็นพ่อที่เข้มงวดได้แต่บอกภรรยาว่า ต้องได้โรงเรียนอย่างนี้เด็กถึงจะเก่ง และมีระเบียบวินัย เพราะตอนนั้นผมเห็นว่าลูกไม่ค่อยมีความสุขรับผิชอบเรื่องเรียน”

จนกระทั่งลูกคนโตขึ้น ป.4 เข้าวันแรกของการเปิดเทอมขณะเข้าแถวเคารพธงชาติ ครูคนเดิมที่ลูกเคยกลัwnักกลัwnามาทำหน้าที่ตรวจแถวในฐานะครูประจำชั้น เมื่อลูกชายของเขาได้รับรู้ว่าต้องเรียนกับครูคนนี้อีก ก็ร้องไห้ออกมาทันที แขนงมือออกไปข้างหน้าทั้งน้ำตา พุดกับครูว่า

“ครูครับ ครูจะตีผมก็ได้ แต่อย่าตีแรงนะครับ”

เหตุการณ์เข้าวันนั้นสะอูดใจเขาอย่างแรง นี่ไม่ใช่เรื่องธรรมดาเสียแล้ว

หมอสุพจน์นึกทบทวนถึงพฤติกรรมต่างๆ ของลูกแล้วรีบเข้าพบครูใหญ่ เล่าสิ่งที่เกิดขึ้น และอธิบายถึงความแตกต่างในบุคลิกลักษณะของลูก คำตอบที่ได้รับก็คือ โรงเรียนแห่งนี้ชื่อเสียงโด่งดัง มีแต่คนต้องการเข้า ลูกของเขาเองต่างหากที่เข้ากับระบบไม่ได้

“ผมฟังแล้วท้อแท้ซะ แต่พยายามไปคุยใหม่หลายรอบ ครั้งสุดท้ายพอครูใหญ่เห็นหน้าผมอีก เขาพยายามเดินหนี จุดนั้นเองที่ผมตัดสินใจว่า ลูกคงอยู่ที่นี้ไม่ได้แล้ว”

ขณะยังอยู่โรงเรียนเดิม ทั้งพ่อและแม่ไม่สามารถแน่ใจได้ว่าลูกต้องเผชิญกับอะไรบ้าง เพราะลูกไม่สามารถสื่อความในใจหรือเล่าเรื่องราวได้ตรงประเด็น เช่น กลับมาเล่าว่าถูกครูตี ตบหน้า หรือเพื่อนแกล้ง แต่ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเพราะอะไร หรือเหตุเกิดขึ้นเมื่อไหร่ ารู้เมื่อเหตุการณ์นั้นผ่านไปเนิ่นนาน

เขาได้รับคำแนะนำให้ไปเข้าโรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง ที่เข้มงวดเรื่องการเรียนหรือกฎระเบียบน้อยกว่า สถานการณ์ดีขึ้นบ้าง ถ้าลูกไม่ร่วมกิจกรรม หรือลืมทำการบ้าน จะไม่โดนลงโทษหนักเหมือนที่เดิม แต่หน้าที่หลักของเขากับภรรยาคือ ต้องเข้าไปพูดคุยกับครู และสังเกตความเปลี่ยนแปลงของลูกสม่ำเสมอ

“พ่อแม่ของเด็กพิเศษ ต้องเข้าไปทำงานความคิดกับครู ต้องรู้ตลอดเวลาว่าตอนนี้ลูกมีปัญหาอะไร บางทีแม่บอกพ่อไปคุยกับครูหน่อย หรือส่งแม่ไปคุยวิชาสภาพในโรงเรียนเป็นอย่างไร เราคุยกันก่อนว่าใครจะเป็นคนเข้าไปคุยเรื่องอะไร”

การเข้าพบครูคือคาบสองคม คุยไปแล้วเขาเหมือนพ่อที่ปกป้องลูกมากเกินไป ขอขอยกเว้นให้ลูกแทบทุกเรื่อง เช่น ลูกไม่มีทักษะเรื่องกีฬา ต้องขอครูเรียนวิชาอื่นแทน บางครั้งเป็นไปไม่ได้ ต้องยอมให้ลูกสอบตกในวิชานั้นไป จนกระทั่งครูบางคนบอกกับเขาว่าเขาควรรหาโรงเรียนใหม่ให้ลูก

ระหว่างการหาโรงเรียนให้ลูกครั้งใหม่ เขาตระเวนพาลูกไปปรึกษาหมอ จาก 1...2...พากเพียรไปจนถึง 6 คน ได้รับคำวิเคราะห์แตกต่างกันไป เป็นปกติบ้าง ไฮเปอร์แอ็กทีฟ (hyperactive) บ้าง และท้ายที่สุด แอสเพอร์เกอร์ ซินโดรม(Asperger syndrome)

เมื่อ 5 ปีก่อน คำว่า แอสเพอร์เกอร์ซินโดรม คือคำแปลผิดพลาดสำหรับเขาและภรรยา แม้ทั้งคู่จะเป็นหมอก็กตาม คำนี้ยังเป็นสิ่งใหม่ที่แพทย์ทางจิตเวชเองไม่คุ้นเคย เขาจึงใช้ความพยายามค้นหาทุกวิถีทาง เพื่อศึกษาและทำความรู้จักอย่างละเอียด เขาไปยังโรงพยาบาลทางจิตเวชเด็กเพื่อขอข้อมูล ก็ได้มาเพียงสั้นๆ ไม่ก็บรรทัด หรือติดต่อกับเพื่อนๆ ที่จบต่างประเทศ ได้เอกสารมาเพิ่มอีกเพียงฉบับเดียว

เขาและภร่ายังคงพยายามกันต่อไป การใช้อินเทอร์เน็ตหาคำความรู้ในสมัยนั้นเป็นเรื่องยาก เขาต้องขอยืมรหัสของเพื่อนเพื่อเข้าอินเทอร์เน็ตผ่านทางมหาวิทยาลัยอีกทีหนึ่ง คู่สายของมหาวิทยาลัยมีน้อย และแทบไม่เคยว่าง แต่ในที่สุดเขาก็ได้ข้อมูลจากแหล่งความรู้นี้มากมายมหาศาล เขาเพิ่งทราบในคราวนั้นเองว่า ในต่างประเทศมีเว็บไซต์กลุ่มของพ่อแม่เด็กแอสเพอร์เกอร์ เขากับภร่ายานั่งลงศึกษาข้อมูลที่ได้มาเทียบเคียงกับลักษณะของลูก

เด็กในกลุ่มแอสเพอร์เกอร์จะมีลักษณะพิเศษด้านความจำที่เป็นเลิศ ระดับไอคิวสูง สามารถบวกเลขยากๆ ได้รวดเร็วแต่ในอีกด้านหนึ่งมีสิ่งที่เขาหายไป นั่นก็คือจะไม่สามารถแสดงความรู้สึกในใจ หรือสื่อสารความเข้าใจกับคนอื่นได้ชัดเจน ขาดทักษะทางสังคม

กว่าจะมาถึงจุดที่เชื่อว่าลูกเป็นแอสเพอร์เกอร์ ทั้งเขาและภรรยาผ่านความสับสนงุนงงนานนับปี และกว่าจะยอมรับว่าไม่ใช่เรื่องน่าอาย เป็นเรื่องที่ต้องช่วยลูก ก็ใช้เวลาพอสมควรทีเดียว

ตอนเป็นเด็กเล็ก ลูกแสดงคุณสมบัติเด่นๆ ทุกด้าน เป็นความพิเศษที่พ่อแม่ปลื้มและภูมิใจ แต่ภพนั้นพลิกกลับเมื่อลูกเริ่มโตขึ้น เผยให้เห็นอีกด้านหนึ่ง คือ ต้องการความช่วยเหลือจากพ่อแม่

พ่อแม่ไม่เคยคิดเลยว่า เรื่องง่ายๆ เช่นควรเลือกใช้คำพูดอย่างไร เมื่อพูดกับคนอื่นๆ หรือการไหว้ทักทายผู้ใหญ่ จะเป็นการผลักดันลูกในสิ่งที่เหลือบ่ากว่าแรง

“ขณะนั้น เรา รู้สึกว่าทำไมต้องเป็นเรา เราจะกลัวว่าเวลาพาลูกไปไหนเขาจะทำให้เราขายหน้าอีกไหม เพราะลูกแสดงพฤติกรรมไม่เหมือนคนอื่น วันหนึ่งผมขับรถพาเขาไปกินข้าวนอกบ้านผ่านสี่แยก ผมบอกลูกว่า ถ้าลูกไม่ขยันเรียนต้องมาขายพวงมาลัยอย่างนี้นะ ลูกฟังเฉยๆ ไม่ว่าจะอะไร พ่อไปถึงร้านมีพนักงานมาเสิร์ฟน้ำ ลูกถามขึ้นว่า พี่ครับ พี่ไม่ค่อยเรียนหนังสือหรือถึงต้องมาทำงาน แบบนี้พฤติกรรมแบบนี้ดูเผินๆ เหมือนพ่อแม่ไม่อบรม แรกๆ ผมกับภรรยาจับไม่ค่อยได้”

“เมื่อเรายอมรับในตัวเขาได้จริงๆ แล้วว่าพฤติกรรมนี้เป็นการขาดทักษะทางสังคม ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เขาตั้งใจทำ ทำให้เราหันมาช่วยเขาได้อย่างจริงจัง จากนั้นเป็นต้นมา ผมเริ่มมองใหม่ว่า มันเป็นเรื่องท้าทาย”

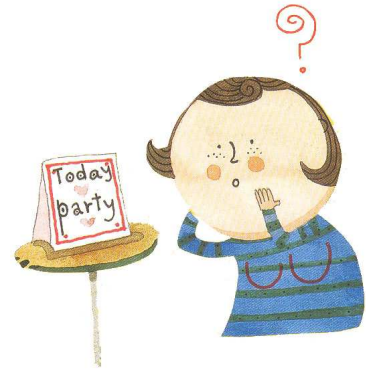
โดยธรรมชาติ หมอสุพจน์เป็นคนอุทิศตัวให้กับความก้าวหน้า สนุกกับการขยายงานและมีโครงการต่างๆ มากมายในหัว หากยังยึดงานเป็นหลักของชีวิตอยู่ เขาอาจติดอยู่กับการพบปะผู้คน แต่ละวันต้องเข้าประชุมยาวเหยียด ไปงานสังคมสังสรรค์กับเพื่อนฝูงหรือด้วยเรื่องธุรกิจ

เขาตระหนักแล้วว่า ณ ขณะนี้ “เวลา” เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับลูก เป้าหมายของชีวิตมิใช่ความสำเร็จสูงสุดในงานอีกต่อไป เขาวางมือจากโครงการต่างๆ ที่จะมาเบียดบังเวลาดูแลลูกลงไป ลดการขยายงานหรือริเริ่มสิ่งใหม่ ส่วนภรรยาเขาลาออกจากราชการ ทิ้งโอกาสการเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง มาร่วมกันเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องลูกแทน

เขากับภรรยาใช้เวลาลูกมากขึ้น เริ่มต้นจากเรื่องง่ายๆ เช่น ก่อนหน้านี้เขาจะขับรถรับส่งลูกไปโรงเรียนเพียงสัปดาห์ละครั้ง อีก 4 วันที่เหลือเป็นหน้าที่ของคนขับรถ เนื่องจากโรงเรียนลูกอยู่ไกลบ้าน ขณะนี้เขากับภรรยาผลัดกันไปรับส่งลูกทุกๆ วัน

“ถ้าเป็นเวรผมขับรถส่งลูก ถึงผมจะงานดี ผ่าตัดมาเมื่อคืน ผมก็จะไปส่งลูก เพราะมาค้นพบว่า เราได้คุณค่าจากเวลาช่วงนี้ เชื่อไหมครับ ระหว่างทางที่ขับรถไปได้ฟังลูกคุยกันเราก็รู้แล้วว่าลูกมีความสนใจอะไรอยู่ เขาจะทะเลาะกัน หรือพูดคุยกัน เราได้สอบถาม ได้เช็คพัฒนาการตลอดเวลา ถามเขาว่าวันนี้อาหารอร่อยไหม ที่โรงเรียนเป็น

อย่างไร อยู่ในรถด้วยกันเวลาผมสอนอะไรเขาจึงจำเป็นต้อง ฟังโดยปริยายนะครับ หนีไปไหนไม่ได้”

สิ่งสำคัญ คือ เขามีโอกาสสร้างสายใยระหว่างพ่อลูกให้แน่นแฟ้นขึ้น

งานหลักของเขาเวลานี้ คือ การพัฒนาลูกให้เติบโตไปได้อย่างดีที่สุด เขาพยายามหาวิธีช่วยให้ลูกพัฒนาศักยภาพและมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นๆ อย่างเหมาะสม

ความเข้าใจ ความเห็นใจในคนอื่น จะไม่เกิดขึ้นกับตัวลูกเอง เป็นสิ่งที่พ่อแม่ต้องสร้างให้ทุกเช้าเขาจะบอกลูกให้สวัสดิคุณปู่คุณย่า ไหว้ทักทายเมื่อพบผู้ใหญ่ สอนลูกเสียดสละเพื่อน้อง

“ทำมาเป็นปีแล้วครับ เกือบจะพอใจ แต่ยังไม่ถึงจุดที่วางไว้ ผมเชื่อว่าต้องสร้างได้ อาจใช้เวลา นานสักหน่อย”

ลูกไม่ชอบการอ่านหนังสือด้านวิชาการแม้แต่น้อย แต่ชอบเรียนรู้ผ่านการฟังมากกว่า พ่อกับแม่ จึงเล่าเรื่องต่างๆ ให้ลูกฟัง อาจเล่าวันเดือนปีเกิดไปบ้าง ความที่ลูกจำแม่น จึงถ่ายทอดอย่างผิดๆ จึงตกลงกันว่า ตอนนี้อยากสนใจใคร่รู้ในเรื่องไหน เราช่วยไปอ่านเรื่องนี้มาเล่าให้ฟัง มาถกกันทางความคิดกับลูก เนื่องจากพ่อเป็นนักเล่าเรื่องให้ตื่นเต็นน่าสนใจ ลูกจึงตั้งอกตั้งใจฟัง เทคนิคของเขาและภรรยา ก็คือ บอกให้ลูกไปอ่านรายละเอียดที่พ่อจดจำไม่หมดเพิ่มเติมเอาเองจากหนังสือ

เขาสังเกตเห็นว่า ลูกถนัดการเรียนรู้ผ่านภาพมากกว่าตัวหนังสือ ชั้นแรกเขาเริ่มด้วยการหาหนังสือ ขยี้หัวเราะ ให้อ่าน ลูกติดใจความตลกขบขัน ขึ้นต่อไป เขาเลือกหนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหาสาระ หรือเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ อย่าง สามก๊ก ฉบับการ์ตูนให้อ่าน เมื่ออ่านแล้วพ่อแม่ลูกมานั่งคุยกัน

“เราจะชวนคุย สมมติถ้าอ่าน สามก๊กจบ เราจะถามเขาว่าคิดอย่างไรกับโจโฉ ลูกเป็นคนขาดมิติการคิดแบบยืดหยุ่น ก็จะบอกว่านิสัยไม่ดี เราจะชี้ให้เห็นรอบด้าน แนะนำคนอื่นให้มอง บอกเขาว่าโจโฉนิสัยไม่ดี แต่เขาต้องเก่งพอ ถึงคุมคนได้เยอะขนาดนี้”

ลูกชายคนนี้ของเขาเป็นเด็กที่ชอบคอมพิวเตอร์มาก เพราะ ไม่ต้องอึดอัดในการคุย คอมพิวเตอร์เที่ยงหรือแสดงอารมณ์ไม่เป็น การคุยกับคนแปลกหน้าไม่สนุกสำหรับเขา เนื่องจากไม่รู้ว่าคิดอะไรอยู่ ลูกเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มาก อายุเพียง 13 ปี ก็สามารถเขียนโปรแกรมได้ พิมพ์หนังสือรวดเร็ว แต่พอเรื่องออกกำลังกาย พ่อต้องคิดหาวิธีการต่างๆ ชักจูง

วันหยุดหอมสุพจน์จะพาเด็กๆ ไปเล่นฟุตบอล เพื่อให้ลูกเรียนรู้การทำงานเป็นทีมกับคนอื่น ผ่านการเล่น การที่พ่อเล่นฟุตบอลกับลูกเท่ากับเป็นการบังคับทางอ้อมว่า ลูกต้องมีส่วนร่วมเล่นด้วย แม่ให้คำยืนยันว่าตอนนี้ลูกกับพ่อเหมือนเป็นเพื่อนกัน สนุกกันมาก

เขายังมีลูกชายอีก 2 คน คนสุดท้ายท้องวัย 8 ขวบไม่มีปัญหาหน้า
หนักใจ แต่คนที่ 2 วัย 10 ขวบ เขาพบว่าลูกคนนี้เป็นเด็กไฮเปอร์
แฉีกทีฟ มีความสนใจในสิ่งต่างๆ เพียงสั้นๆ แต่ฉลาดเฉลียว เอาตัว
รอดได้ รู้จักต่อรอง รู้จักซื้อใจคนอื่น ให้คนอื่นประทับใจ เขาจึงต้อง
ศึกษาเพื่อหาวิธีดูแลลูกในแบบที่แตกต่างกันออกไป

หมอสุพจน์บอกว่า เขารับมือได้...ไม่เป็นปัญหา ทัศนคติ
แบบที่เขาเป็นอยู่ทุกเมื่อเชิ้อวัน คือ “ไม่เป็นไร เดี่ยวก็แก้ได้” ช่วยพยุงครอบครัวไว้ได้เสมอ

ทุกวันนี้ ลูกทุกคนมีความสุขกับการไปโรงเรียนใหม่

“ผมประเมินคุณลูกตลอดเวลา โดยเฉพาะลูกคนโตเขามีความสุขจนน่าพอใจครับ”

เมื่อมาอยู่โรงเรียนใหม่ที่เข้าใจความแตกต่างของเด็ก ลูกเขาสุขสบายใจ เพราะบรรยากาศ
ส่งเสริมให้ลูกมีเพื่อน และเพื่อนยอมรับในด้านบวก ครูใช้จุดเด่นของลูกที่มีความสามารถด้าน
ภาษาอังกฤษ ให้เขาเป็นคนดีเพื่อนๆ ในชั้น จุดเด่นที่ช่วยให้เขาได้มีความภูมิใจในตัวเอง เพื่อนๆ
ยอมรับ เพราะได้เห็นจุดดีของตัวเอง

“ถ้ามีความรู้สึกที่ดีต่อกันแล้ว บางอย่างก็จะพอกภัยกันได้รับกันได้ ถ้ามีแต่เพื่อนที่คอยแกล้ง
หรือมองเห็นเขาเป็นตัวตลกจะเป็นความกดดันสะสม ลูกอาจขาดทักษะด้านสังคม แต่ความรู้สึกไม่ได้
สูญเสียไป เด็กอื่นเจ็บอย่างไรที่ถูกคำว่า เขาก็เจ็บเท่ากัน”

เขาเองก็มีความสุขได้อย่างแท้จริง เพราะลดความคาดหวังในตัวลูกลงจากอดีตที่ทั้งเขาและ
ภรรยาเคยตั้งความหวังไว้สูง

“เราเป็นหมอ คิดว่าลูกก็ต้องเป็นเหมือนเรา ลูกต้องมีไอคิวที่ดี ลูกต้องประสบความสำเร็จ
ตอนนี้เปลี่ยนไปครับ ให้เอาตัวรอดได้ ช่วยเหลือตัวเองได้ มีอาชีพการงานระดับหนึ่ง เราเคยมองว่าคน
ไอคิวสูงๆ จะประสบแต่ความสำเร็จไม่จริงเสียแล้ว”

หมอสุพจน์ยอมรับว่า การเป็นที่หนึ่งเสมอมา ทำให้เขาไม่เคยมองเห็นคนที่ด้อยกว่า ทั้งเขาและ
ภรรยาเป็นคนเก่งเริ่มจากเป็นเด็กเรียนดี อยู่ห้องคิงทั้งสองคน ความสุขของเขาคือการไต่สูงขึ้น ไปอยู่บน
ยอด เป็นที่หนึ่งในชั้นแล้วต้องเป็นที่หนึ่งในโรงเรียน เป็นที่หนึ่งในระดับยิ่งใหญ่มากๆ ไปเรื่อยๆ

“เราไม่เคยมองคนที่ด้อยกว่าเรา เพราะว่ารระบบแข่งขันทำให้เราไม่เคยมองคนที่แย่กว่าเรา คิดว่า
เราอยู่ด้วยตัวเองได้ พอมองย้อนกลับไปเมื่อตอนเราเป็นเด็ก เพื่อนเราบางคน ทุกคนรู้อยู่หน้าว่าเหลือขอ

สอบตกแล้วตกอีก ไม่มีใครคบ เมื่อเรามาศึกษาจิตวิทยาเด็กมากๆ
ตอนพบปัญหาลูก ทำให้เราเห็นว่าเด็กแต่ละคนมีความพิเศษใน
ตัวเอง การดูแลของพ่อแม่และระบบการศึกษาที่ดี ต้องดึงส่วนดี
ของเด็กออกมาได้”

หมอสุพจน์บอกว่า การมองดูผู้คนของเขาเปลี่ยนไปให้
อภัยง่าย เห็นความแตกต่างและคุณค่าของคนมากกว่าเดิม ยามที่
ลูกต้องการความช่วยเหลือ เมื่อเขาออกแสวงหา มีคนมากมายยื่น

มือช่วยด้วยความเต็มใจ จริงใจ ไม่ต้องการผลประโยชน์ตอบแทน

“เรารู้แล้วว่าคนแบบไหนที่เป็นน้ำหล่อเลี้ยงจิตใจเรา”

นอกจากแสวงหาวิธีช่วยเหลือลูกแล้ว เขายังยื่นมือช่วยเหลือเด็กคนอื่นๆ ที่ต้องตกอยู่ในสถานะเดียวกัน ด้วยการเข้าร่วมกลุ่มพ่อแม่เด็กพิเศษ จัดกิจกรรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อใครพบข้อมูลหรือค้นพบวิธีการดีๆ ก็นำมาบอกกล่าวกันด้วยความเต็มใจ และช่วยงานด้านการศึกษาของโรงเรียน

“การเกิดแอสเพอร์เกอร์กับเด็กสักคนเช่นนี้มีน้อยมาก ผมคิดว่าสวรรค์ส่งเขามาให้เรา ได้มีโอกาสช่วยเหลือพ่อแม่คนอื่นๆ และเป็นกำลังใจให้กับเขา”

เป็นสิ่งดีๆ ที่ถูกมอบให้กับชีวิตพ่อ

